

Riksrevisjonens undersøkelse av styring av pleieressursene i helseforetakene

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

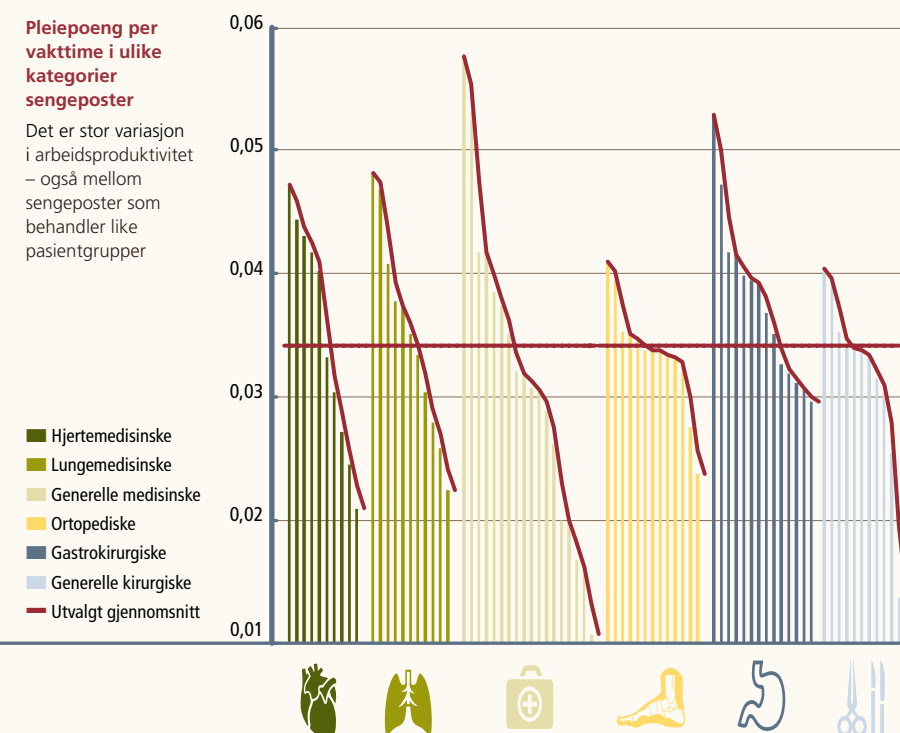
Det ser ut til å variere mellom helseforetakene hvor effektivt personalressursene brukes, og det finnes lite informasjon om hva disse forskjellene skyldes. I 2015 er de samlede utgiftene til de regionale helseforetakene på mer enn 130 mrd. kroner. Lønnskostnadene i den somatiske spesialisthelsetjenesten utgjør ca. 70 prosent av driftskostnadene. Sykepleiere og hjelpepleiere utgjør en stor del av årsverkene, og har derfor stor betydning for at de samlede ressursene utnyttes effektivt.

Målet med undersøkelsen har vært å belyse hvordan styringen bidrar til effektiv bruk av pleiepersonalet i helseforetakene, for å oppnå Stortingets forutsetning om effektiv ressursutnyttelse. Undersøkelsen omfatter seks kategorier av somatiske sengeposter i perioden fra og med januar 2013 til og med januar 2015.

Funn og anbefalinger

Helseforetakene kan bruke pleieressursene mer effektivt

- Det er store forskjeller i arbeidsproduktivitet mellom likeartede sengeposter.
- De fleste sengepostene kan bli mer effektive. En økning til eget gjennomsnittlig produktivitetsnivå i de månedene de lå under dette, ville i 2013 ha frigjort 5 prosent av vakttimeene blant de 77 undersøkte sengepostene.

Ledelsens styringsinformasjon gir ikke godt nok grunnlag for å sikre effektiv bruk av pleieressursene

- Under halvparten av mellomlederne mener at de har god nok informasjon til å kunne vurdere om det er effektiv bruk av personalet.
- Fastsettelse av økonomiske rammer tar i stor grad utgangspunkt i økonomisk resultat, tidligere års budsjett og pasientbelegg. Det brukes i liten grad informasjon om forholdet mellom bemanning og pasientbelegg, og informasjon om liggetider og pleiebehov.
- Skjevheter i ressursfordelingen kan dermed bli ført videre fra år til år, og kan føre til ujevn arbeidsbelastning for de ansatte.

Riksrevisjonen anbefaler Helse- og omsorgsdepartementet, de regionale helseforetakene og helseforetakene å ta i bruk styringsindikatorer som kan belyse om sengeposter bruker pleieressursene effektivt.

Mer samarbeid mellom sengeposter kan gi mer effektiv bruk av pleieressursene

- Åtte av ti sengeposter med høy arbeidsproduktivitet har samarbeid med andre enheter for å håndtere sykefravær og uforutsette variasjoner i pasientbelegget. Bare fire av ti sengeposter med lav produktivitet har et slikt samarbeid.

Riksrevisjonen anbefaler Helseforetakene å legge til rette for mer samarbeid mellom kliniske enheter for å bidra til en samlet sett mer effektiv bruk av pleieressursene.

Planleggingen av bemanningen tilpasses ikke godt nok til variasjoner i pasientbelegget

- Mange sengeposter tilpasser ikke bemanningen til sesongvariasjoner i pasientbelegget.
- Halvparten av sengepostene planlegger med lik bemanning alle hverdagene i uka, selv om de har forutsigbar variasjon i pasientbelegget.

Riksrevisjonen anbefaler de regionale helseforetakene å fortsette arbeidet med å sikre at ledere i helseforetakene har nødvendig kompetanse, hjelpemidler og styringsinformasjon for å oppnå effektiv bruk av pleiepersonalet. Helseforetakene bør i større grad gjøre bruk av allerede tilgjengelige aktivitetsdata i bemanningsplanleggingen.

